

NEBODAJ prechádzka hudobným univerzom

Ak by sme mali jedným slovom charakterizovať hudobné aktivity Jula Fujaka, najvýstižnejšie by pravdepodobne bolo označenie „rozmanitosť“. Presahy medzi štýlmi, žánrami a poetikami sú príznačné pre jeho tvorbu už od začiatku jeho hudobného pôsobenia vo formácii Teória Odrazu, až po aktuálne improvizované projekty napríklad s Franzom Hautzingerom a Zsoltom Sörösom. Od jari roku 2011 je však súčasťou Fujakových hudobných aktivít zoskupenie nesúce názov NE:BO:DAJ.

Akustické trio v zložení Jana Ambrózová (spev, husle), Július Fujak (klavír, spev, zvukové objekty, fotokulisy) a Andrej Pleštinský (akordeón) ponúka priam až transversálne putovanie nekonečným hudobným univerzom. Tvoria pohyb od abstraktnej hudby, k hudbe korporeálnej, od statických foriem, k formám dynamickým, od prísnej kompozície, k voľnej improvizácii tvoriac prienik medzi spomenutými princípmi. Možno to nazvať hudobným nomádstvom, pohybujúcim sa od bodu, k bodu, naprieč hudobným vesmírom.

NE:BO:DAJ trio odkrýva heterogénnu povahu hudby, a poukazuje na fakt, že rôzne typy hudieb dokážu bezproblémovo koexistovať na jednej platforme a môžu byť/sú späté s inými médiami. Cyklus „Skrúže“ odhaľuje skrytú „poetiku“ pre niekoho už prázdnych plôch po strhnutých informačných plagátoch. Avšak aj takáto plocha môže mať povahu jedinečnosti, môžeme ju vnímať ako „novodobý palimpsest“, pozorovať jej nepravidelnú štruktúrovanosť a rôznorodosť textúr. A tieto vizuálne vnemy sa môžu pretransformovať do zvukotvorného diania a to „nekonečnými“ spôsobmi interpretácie. Práve „nejednoznačnosť“, rôzne možnosti „čítania“ (od samotného polysémického názvu projektu NE:BO:DAJ, až po výsledné hudobné tvary) ponúkajú (tak hudobníkovi, ako aj recipientovi) značnú interpretačnú slobodu. Recipientovi už nestačí „pasívne“ vnímanie a oddávanie sa emóciám. Je konfrontovaný „bezhraničným“ spektrom zvukov, tvarov a štruktúr. Už sa nemôže spoliehať na hudobnú pamäť, musí byť tvorivý.

NE:BO:DAJ trio kladie vedľa seba reinterpretáciu ľudových piesní (napr. Ej, Husári, alebo Keď smo išli z Jágra), piesní z Fujakovej tvorby (cyklus Kvety vln, alebo Nepopulárne piesne z projektu Konvergencie do vrecka), kompozíciu z intermediálneho projektu transPOPsitions! pod názvom „Pop Woody Alien“, komprovizáciu „Stratení v nákupnom bludisku“, zhudobnené grafické partitúry M. Feldmana, alebo „Domino samba“ Dezidera Tótha. Stretávame sa s „mnohosťou“, bezhraničnosťou, ktorá je pre súčasný globalizovaný svet taká charakteristická. A pritom práve umenie, ktoré by sa malo spomínanej „bezhraničnosti“ zakladať a akcentovať ju, je vo veľkej miere chápané a vnímané prostredníctvom zákonitostí, štýlov, žánrov a pod. Hudba NE:BO:DAJ tria sa „pohybuje“ v štýlových teritóriách, ale zároveň poukazuje na exterioritu, na niečo, čo je na „vonkajšej strane“. To je možné aj vďaka nesmiernej citlivosti jednotlivých hráčov, ktorý sa dokážu s prehľadom orientovať nielen na poli voľnej improvizácie, ale vedľa aj takpovediac „prísne dodržiavať pravidlá“. V prípade NE:BO:DAJ tria ide o dokonalý hudobný dialóg a nie náhodou považuje Julo Fujak stretnutie s Janou Ambrózovou a Andrejom Pleštinským za výnimočné.

Julo Fujak a spol. hľadajú a skúmajú nové/iné hudobné možnosti, vzájomne ich prepájajú, čím (sa) tvoria nové významy a nové kontexty – umožňujú nám aspoň na chvíľu sa vymaniť z džungle infantilnosti, tak príznačnej pre dnešnú dobu.

Ľubomír Pavelka,
VLNA 49/2011